Kádár János beszéde Angyalföldön

(Folytatás a 3. oldalról.)

csülésünk és tiszteletünk ezé a lélekszámban nem nagy népé, amely szilárdan ellenállt a legerősebb imperialista hatalom fegyveres agressziójának, s követelte azt az el nem vitatható jogát, hogy szabadon, saját maga dönthessen sorsáról. *Örültünk a párizsi békemegállapodásnak, az azt követő párizsi értekezletnek a vietnami béke ügyében, s ennek megfelelően rokonszenvünk most és a jövőben is a Vietnami Demokratikus Köztársaságé, a Dél-vietnami Ideiglenes Forradalmi Kormányé, a vietnami népé.* Szolidárisak vagyunk Vietnam népével, s amennyire tőlünk telik, a jövőben is segítjük őket, hogy eltüntethessék a háborús pusztítás nyomait, s előbbre léphessenek a maguk választotta úton.

Hazánk tagja a Nemzetközi Ellenőrző és Felügyelő Bizottságnak. *A megbízatást azért vállaltuk, mert fontosnak tartjuk, hogy a vietnami nép végre békében élhessen.* Az a feladatunk, hogy — amennyiben rajtunk múlik — hozzájáruljunk a béke biztosításához. Ezt becsülettel teljesítjük is. Tevékenységünkkel nincs mindenki megelégedve; úgy tűnik, hogy az Egyesült Államoknak nem nagyon tetszik a Nemzetközi Ellenőrző és Felügyelő Bizottságban végzett munkánk. Ezt végtelenül sajnáljuk. *Nem mi tehetünk arról, hogy az Egyesült Államok belemászott ebbe a barbár, újgyarmatosító háborúba, másszon is ki belőle.* Ennek egyszerű útja: *tartsa be a békemegállapodás feltételeit, hagyja békében élni a vietnami népet.* A vietnamiak majd rendezik egymás közt, ami csak rájuk tartozik, s ebben nincs szükség amerikai „segítségre". Sőt, mindaddig, amíg az Egyesült Államok beleavatkozik az ottani belügyekbe, a vietnamiak egymással sem tudják rendezni a vitás kérdéseket.

Hasonlóan egyértelmű az álláspontunk a közel-keleti helyzettel kapcsolatban: 1967-ben agresszió történt, területeket foglaltak el. Ezt mi már akkor megállapítottuk, s megneveztük az agresszort is. *Ez nemcsak a mi álláspontunk, így foglalt állást az ENSZ Biztonsági Tanácsa is.* Mint akkor, most is azt követeljük a világ haladó népeivel együtt, hajtsák végre az ENSZ Biztonsági Tanácsának ide vonatkozó határozatát. *Az agresszor nem birtokolhat olyan területeket, amelyekhez háborús hódítás útján jutott!* Mi megértjük az agresszió sújtotta arabokat, akik készek minden eszközzel harcolni. *De mi* — éppen a közel-keleti népek és a tartós béke érdekében — *a még mindig lehetséges békés megoldás útját támogatjuk. Békés úton kell érvényt szerezni az ENSZ Biztonsági Tanácsa határozatának.*

Az európai biztonsági értekezlettel kapcsolatban is világos az elgondolásunk. Mindenki tudja: *a szocialista országok kezdeményezték az európai biztonsági értekezlet összehívását azzal, hogy földrészünkön fogjunk végre hozzá a kollektív biztonság megteremtéséhez, amely minden itt élő népnek megadja a békés élet lehetőségét.*

A kezdeményezők, a Varsói Szerződés országai, felhívással fordultak Európa kormányaihoz, népeihez, s felhívásuk megfelelő visszhangra, megértésre talált. Hamis azonban a NATO-nak az az elképzelése, hogy az európai biztonsági értekezlet létrejötte, az európai kollektív biztonsági rendszer megteremtése csak a szocialista országoknak fontos, ez alapos tévedés. Olyan ügyről van szó, amely Európa minden népének fontos, bármilyen társadalmi rendszerben él is. Közös érdekről van szó: az ő érdekeltségük sem kisebb ebben a mienknél. Reális szellemben kell a kérdéseket kezelni, s akkor mindjárt könnyebb lesz az értekezlet napirendjében is egyetértésre jutni.

Körülbelül két hónapja nemzetközi előkészítő megbeszélések folynak Bécsben a fegyverzet és a fegyveres erők csökkentése tárgyában. A kérdés az: lehetséges-e józan, becsületes, az összes érdekelt javát szolgáló megállapodást kidolgozni, amelynek az lenne a lényege, hogy egyenlő biztonságot nyújtó módon csökkentsük a fegyverzetet, a fegyveres erőket. Ez mindenkinek jó volna. A szocialista országok ezzel a csökkentéssel semmiféle külön előnyt nem kívánnak elérni, viszont a jelenlegi helyzethez képest nem is adnak előnyt senkinek. Ezt minden tárgyaló félnek meg kell értenie. *Nekünk sokáig lesz türelmünk tárgyalni Bécsben, vagy akárhol a fegyverzet csökkentéséről, fenntartva azt a tisztességes álláspontunkat, hogy a jelenlegi helyzethez képest kell mindenkinek a biztonságát garantálni a jövőben is, s csupán ennek figyelembe vételével lehet megállapodni Európában és Közép-Európában is a fegyverzet, a fegyveres erők csökkentésében.*

A genfi általános leszerelési értekezlet már sok éve folyik. Néhány ország kezdte, azután újabb országok kapcsolódtak be a munkába, amelyben most már a mi képviselőink is részt vesznek. *Jól tudjuk, hogy az általános leszerelés nem a jövő hét kérdése. Mégis részt veszünk ebben a munkában, állhatatosan dolgozunk, ha kell, hosszú esztendőkig, mert szocializmusban és békében akarunk élni, s meggyőződésünk, hogy el kell jönnie az emberiség életében olyan időszaknak is, amikor megvalósul az általános leszerelés és a tartós béke.*

Előrehaladásunk biztosított

Kádár János beszéde befejező részében ezeket mondotta:

— Mély meggyőződésem, hogy a szocializmus útján tovább haladunk előre. *A jövőt illetően megfelelő és jó terveink vannak, előrehaladásunk biztosított.* Az, hogy milyen lesz fejlődésünk üteme, javarészt rajtunk múlik. Az előre vezető úton ezután is dolgozni, harcolni kell, leküzdeni az akadályokat, amelyek részben objektív akadályok. A gazdasági területen dolgozó emberek tisztában vannak azzal, hogy csakis anyagi lehetőségeink figyelembevételével tudunk dolgozni. De ha gazdasági építésről van szó, máris adott a feladat: *takarékoskodni az anyaggal, a pénzzel és az idővel!* A szubjektív tényező így válik előnyünkre, s így tudjuk a fejlődés ütemét gyorsítani, az objektív akadályokat leküzdeni.

Szubjektív nehézségeink is vannak, olyanok, amelyeknek már semmiféle objektív jellegük nincs. Hazánkban, társadalmunkban, ahol — mély meggyőződésünk szerint népünk túlnyomó többségének teljes megértésével és támogatásával — szocializmus épül, vannak még, bár kis számban, a szocialista rendszernek és eszmének ellenségei, ha országos, társadalmi méretekben problémát nem is jelentenek. De van egy másik kategória, amelybe már valamivel többen tartoznak. Azok, akik a Magyar Népköztársaság társadalmi rendje, a helyes és szükséges politika biztosította feltételekkel, lehetőségekkel nem helyesen élnek, sőt egyenesen visszaélnek. Mindannyian ismerünk anyagias, kapzsi, harácsoló embereket, akik néha egyenesen fitogtatják, hogy mi mindent szereztek. *Ha valaki becsületes munkával szerez valamit, azt tiszteletben tartjuk. De aki a közösség rovására visszaél a törvény által biztosított lehetőségekkel, az ellen fel kell lépnünk; az ilyenek ellen a jövőben is harcolni fogunk! Mert a lehetőségek azért vannak, hogy azokkal helyesen éljenek az emberek, s nem azért, hogy visszaéljenek velük.*

Kádár János ezután arról szólt, hogy helyenként tapasztalhatók az elbizakodottság jelei. *Akadnak emberek, akik nem hallgatnak a dolgozók szavára, vagy egyáltalán az emberi szóra, akik a szerepüket az előrehaladásban önelégülten úgy értelmezik, mint az a bizonyos légy, amely a kocsi rúdján ülve azt hiszi, hogy ő húzza a kocsit.* A mi fejlődésünknek olyan nagy és erős motorjai vannak, mint a párt, a munkásosztály, a dolgozó nép! Érezze mindenki megtiszteltetésnek, ha — akár a legkisebb rangban is — a dolgozók képviselőjeként tevékenykedhet a társadalmi élet bármely területén, és az alapvető normákat, amelyeket mindenkitől megkövetelünk, kötelességszerűen tartsa meg. A vezetőnek persze nehezebb a dolga, vele szemben nagyobbak a követelmények. Mert, ha két szomszéd padnál dolgozó ember mond egymásnak valami nemtetszőt, a gépzúgásban csak ők ketten hallják. Ez egészen más dolog, mint amikor például egy értekezleten kell válaszolnom egy feltett kérdésre: akkor köteles vagyok érvekkel válaszolni, nem pedig ledorongoló hangon, a funkció magaslatáról visszaszólni. *Mindig a józan eszünkre apelláljunk és semmiképpen se váljunk elbizakodottá. Mert az elbizakodottság sohasem vezet jóra.* Egy bizonyos: *amikor a nép ügyéről van szó, mindig komolyan kell a kérdésekkel foglalkozni.*

— Mélységes meggyőződésem — hangsúlyozta Kádár János —, hogy bizakodva nézhetünk a jövőbe. *Megvan a saját erőnk, s az ország határain túl is velünk vannak a világ összes haladó erői.* Leraktuk a szocialista társadalom alapjait és évről évre szilárdítjuk, magasabbra emeljük a szocializmus épületét. Bizton állíthatom: *ez nem szűk pártérdek és nem is osztályérdek.* Célja a pártnak is, a munkásosztálynak is, ám meggyőződéssel állíthatom: *amikor a szocialista társadalom alapjait raktuk le, a magyar nép, a magyar nemzet boldogabb jövőjének alapjait raktuk le, és ezek az alapok szilárdak.*

A felszabadulás óta egy évszázad munkáját végeztük el

Amikor azt mondjuk, hogy bizakodva nézünk a jövőbe, az embereknek eszükbe jut a történelem: Mohácsnál vereséget szenvedtünk, Világosnál le kellett tenni a fegyvert, az első világháború végén az ország a vesztes oldalon volt és összeomlott, a Tanácsköztársaságot leverték az ellenforradalmárok, a második világháború végén Magyarország, mint Hitler utolsó csatlósa a vert seregben szerepelt. S mindezek után nem egyszer felteszik a kérdést: hát mi mindig csak kikaptunk, sohasem győztünk? Folyton csak csatát vesztett a mi népünk ezer esztendőn át? Erre is válaszolnunk kell: igen, amikor az egykori uralkodó osztályok a reakció szekeréhez kötötték az ország sorsát, mindig vereséget szenvedtek, de sohasem a nép, hanem ők a „történelmi osztályok" szenvedték a vereséget. *Mert — Dózsától kezdve — mindig voltak a népnek zászlóvivői. És a nép mindig újra talpraállt, küzdött boldogabb jövőjéért!*

A magyar történelemben azonban most már léteznek másfajta dátumok is. Most ünnepeltük felszabadulásunk 28. évfordulóját; *ez már nagy, fényes ünnep, amelylyel új korszak kezdődött hazánk történelmében.* Nem túlzás így fogalmazni: a felszabadulás óta eltelt — nem is törés nélküli — időszakban egy évszázad munkáját végeztük el. Most lesz negyedszázada a két munkáspárt egyesülésének, s annak is negyedszázada, hogy a munkásosztály a hatalmat ténylegesen is birtokba vette és kiépítette. Annak szintén negyedszázada már, hogy az ipart, a kereskedelmet és a bankokat államosítottuk.

Jelenlegi helyzetünket az jellemzi, hogy a párt, a munkásosztály betölti vezető szerepét. *Összeforrottság és egység van, a kommunisták, a szocializmus öntudatos hívei példát mutatnak a munkában, és megvan az erőnk ahhoz, hogy tovább haladjunk előre.*

Minden egyes politikai lépésünket úgy kell megtennünk, hogy az méltó legyen egész harcunkhoz. Ilyennek fogjuk fel azt a politikai kampányt is, amely most folyik. *Bízom abban, hogy a tanácsválasztás olyan hitvallás lesz politikánk mellett, olyan támogatása lesz központi és helyi politikánknak, amely méltó szocializmust építő népünkhöz!*

Engedjék meg, hogy pártunk központi bizottsága nevében és a magam részéről is ismételten és szívből minden jót, jó erőt, állhatatosságot és új sikereket kívánjak Budapest XIII. kerülete dolgozóinak, egész népünknek.

Kádár János hosszan tartó, nagy tapsszal fogadott beszéde után a nagygyűlés *Matuz* Józsefnek, a Hazafias Népfront XIII. kerületi bizottsága titkárának zárszavával ért véget.

Zenei naptár

Nerine Barrett zongoraestje

A Jamaicában született zongoraművésznő ma, mint angol állampolgár, a világot járó „nagyok" közé számít. Tanárai sorában honfitársunk, *Kabos* Ilonka. Mesteriskolájában tanulta hangszerének magas technikáját és a virtuózitást, melyet most *Chopin* poétikus, szenvedély fűtötte *h-moll szonátá*jában mutatott be. A nagy tapsot néhány ráadással köszönte meg.

Csodálatos, hogy ilyen képességű művész nehezen birkózott meg a ciklikus művek mondanivalójának összefogásával. A XIX. századi romantika egyéniségéhez illőbb számaival bizonyára nagy élményt szerzett volna hallgatóságának, amely nagyrészt a zenei főiskola fiatalságából verbuválódott. *Beethoven Eroica variációinak* klasszikus bécsi világa minden igyekezete ellenére idegenül hatott, és csupán részletszépségekkel szolgált. A variációkat lezáró fugát hallva megállapítható, hogy a barokk polifónia jól megfelelt volna a műsor elején, nyitószámként.

A hangverseny nagy meglepetése *Bartók* Béla *Improvizációk magyar népdalokra* című remeke volt, benne a művésznő valóban átszellemült játékával. Itt a szabadabb formálást hibátlanul állította be a költői kifejezés színességének fokozására. A lendületes, csupa belső küzdelmeket váltogató allegro tételek álltak legközelebb az előadóhoz, a lírai hangulatok kevésbé tűntek ilyen meggyőzőnek.

Szatmári Géza

Imre László:

Két év nyolc hónap

1.

Kapelláró a pofon után fölemelte a fejét. Kapott még egyet, ezúttal bal felől, hogy az orra vére eleredt. Máskor ilyenkor, mert nem először fordult elő, hogy vérzett, lehajtott fejjel sírni kezdett, míg kisebb volt, sivalkodva, később mindegyre csöndesebben, s nem annyira a fájdalom miatt, több volt ez annál, keserű dac, a tehetetlenség feszítő lüktetésével a halántékában. Eloldalgott a fájdalmával, a könnyeivel, nem hívták vissza, mehetett, amerre látott, szitkok kísérték: „Csak ne látnálak többé, rohadt!" Zengett a külső Váci-úti hosszú földszintes ház udvara, a szomszédok tudták: a részeg Gyevi megint megverte a mostohafiát. Kapelláró szeretett volna a világból kiballagni ha megverték, csak úgy, zsebredugott kézzel, mint aki nagyon únja magát, ne lássa az utca, mi baja, mire a térre ért fütyült vagy dúdolt, hülyeségeket kiabált, vagy éppen suttogott a babáknak, mert így hívta a lányokat, érzékeny hangulatában, s éjfélig, olykor tovább elidőzött a téren, mivelhogy vándorlásaiban soha nem jutott messzebb. Kivárta, míg elköszönnek tőle a srácok, elmenjen az egyik erre, a másik arra és mindegyik a sötétség felé, jó menjetek, húzzátok a csíkot, nektek könnyű és ő utoljára maradt, hogy megunva az egyedüllétet is, vackára húzódjon, vert kutya, sebeit nyalogatva.

De most fölemelte a fejét Kapelláró Ferenc, szabadulás előtt álló harmadéves ipari tanuló, a második pofon után is.

— Elég volt Apus — mondta — Hagyjon!

A kéz megint fölemelkedett. Lefogta, egyet csavart rajta, enyhén, szinte vigyázva, úgy taszította el magától, s hogy már elég is ennyi, a konyha sarkába húzódott, hogy arcáról a vért letörölje. De nem volt ideje erre, mert Gyevi egy ugrással az asztalnál termett, ott a hosszúpengéjű kenyérvágó kést felmarkolta, és ordítva rohant rá, „kezet emeltél az Apádra, te rongy!", az apámra?, ha te igazi Apám lennél, most nem itt tartanánk, villant föl benne, mielőtt kétségbeesve fölvette a harcot, csak a kés hegyét figyelve, aztán már azt sem látva. Anyja kiabálása térítette magához, igen, most jön, hozza a kissrácot az oviból, sivalkodik az is, mintha nyúznák, ne sivalkodj, kis vacak, terád biztosan nem támad késsel, csinálhatsz, amit akarsz, te a sajátja vagy, közben ütött, rúgott és harapott, az italtól elgyengült ember összecsuklott a kezében, már vérzett az is, majd a nyitott konyhaajtón kidőlt az udvarra, a poros levelű akácfák alá, a tenyérnyi, vánnyadt virágokat őrző ágyásokhoz, oda a kanális rácsozata mellé, ahová hangos csobogással zúdul a víz nyári záporok idején. Kész. Csak legyen még ember belőle, — nézte szomorúan Kapelláró.

A szomszédok összeszaladtak, valaki rendőrért kiabált, ott tanakodtak, hogy szólni kell a mentőkért, micsoda emberek vannak, istenem, el kell pusztulni a világnak. Bement a konyhába, magára vette a kiskabátját, a jobbikat, mert tudta, ide úgysem jön vissza többé, elment köszönés nélkül, most valahogyan nem mert, nem akart anyja szemébe nézni, nem akarta látni a rémület görbületét szánalmasan törődött alakjában. Telefonált, igen, ő hívta fel a mentőket, meglehetősen összefüggéstelenül előadta, mi történt, verekedés, igen, a sebesült nagyon vérzik, utca, házszám, „családi dráma?", nevezzék, ahogyan akarják, itt a fia beszél. A nevelt fia.

A harmadik utcasaroknál járhatott, amikor a mentőautó elrohant mellette. A teret elkerülte, ne faggassák, mit feleljen arra, hogy mi újság. Elhatározta, felkeresi az Apját, elköszön tőle, aztán legyen, ami lesz. Régen járt nála, legalább két éve már. Ritkán ment, koldusnak érezte ott magát, mintha az a másik asszony, mindig azt leste volna, mit visz el titokban, a szeméből látta, kinézik innen, nemcsak az asszony, hanem a feltestvérei, a két lány is, nyávogó macskák mellettük, körülöttük úgy látta az apját, mint akit szigorúan csendre intett valaki, vigyázállásban hagyta a feljebbvalója, s most ott áll megszeppenve, már nem képes lazítani, ha akar se, addig tágította maga körül a világot, míg végképp beszűkült körülötte, tőle is, ha néhanapján elment hozzá, csak egyet tudott kérdezni, fáradtan felnézve rá, mióta elhagyta növésben: „na mi van? Nincs dohányod? Kell a lóvé a csajokra, mi?" Nem a pénz, a csönd kell, az a csönd, amit csak az apja mellett érez az ember, amikor nem muszáj szövegelni, csak él az ember, éppen csak hagyja, nézzék, megsimogassák a nézésükkel a szülei és a pillantásukból az látszik; hozzájuk tartozik. Ehelyett kapott egy húszast, mehetett, nem marasztalták. Az a nő volt az oka mindennek, ő hát, féltékeny volt a férje előző életére, buta módon, primitíven, tehát ő róla, hogy beleszületett a világba? Ugyan, süket duma ez is, bánja is ő már az egészet, elköszönni megy, csak elköszönni, ettől meghatódott, marták a könnyek a szemét, „jó estét Apám, így és így jártam, megyek és az első zsernyáknak elmondom, mi van, agyonvertem Gyevit, dugjanak a sittre."

(Folytatjuk.)